

Озод Ҳасимийт

ВА

عائله و جمیت

5
сон

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни
— 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

1996 йил феврал

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМГАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ҲАЙРИЯ ЖАМГАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

• Баҳоси эркин нарҳда

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 28 январ куни Тошкентта келган Россия Федерацияси ташқи ишлар вазири Евгений Примаков ва мудофаа вазири Павел Грачев бошчилигидаги Россия Федерацияси делегациясини қабул қилди. Булиб утган сұхбат чөнда Узбекистон би-янан Россия уртасидаги ұзаро ҳамкорликни янада мустақамлаш, Марказий Осиёда бар-қарорлықни таъминлаш ва башқа масалалар мүхоказа этилди.

ТАШКИЛИЙ ҚҮМІТА МАЖЛISИ

27 январ куни республика Бош вазири-нинг биринчи үринbosари Исломил Журабеков раислигига Узбекистон мустақиллигининг 5 ғилилдигін багишланған «Ўзбекистон — Ватаним мәннім» құшиклар күрік-танловини утказып, ташкилий қумитасининг мажлиси бўлди. Үнда күрік-танловини утказиб бўйича кенг куламда ишлар амалга оширилаеттандырылган таъқидланғани холда йўл кўйилётган камнилликларга барҳам бериш бўйича чора-тадбирлар ҳақида ҳам сўз борди. Мажлисда шунингдек, Навruz умумхалқ байрамига тайёргарлик ишларининг қандай бораёттандиги масаласи ҳам қараб чиқилиди.

ТАДБИРКОРЛАР АНЖУМАНИ

Яқинда Тошкентда, муҳташам «Туркис-тон» саройида Узбекистон тадбиркорларининг анжумани бўлди. Үнда утган йил якунлари сархисоб этилди, «Ташаббус-95» танлови натижалари эълон қилинди. Голибларга дипломлар ва эсдалик совфалари топширилди.

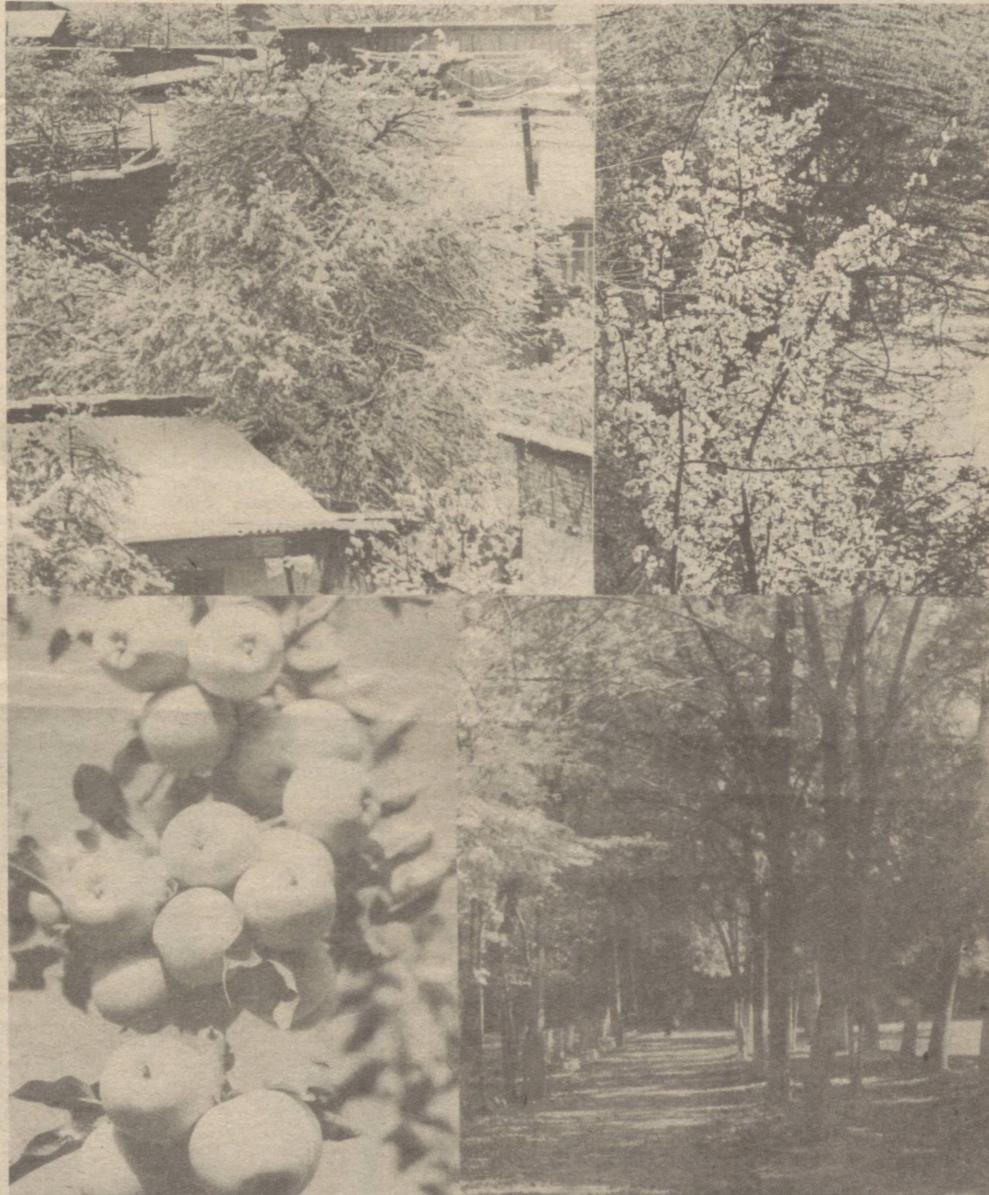
САНЪАТ АСАРЛАРИ КҮРГАЗМАСИ

Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Тошкентдаги ваколатхонаси күмагидаги «Замонавий шаҳарлар ва шаҳарликлар» мавзууда тасвирий санъат асарлари кўргазмасини утказди.

ШИФОБАХШ МАҲСУПОТЛАР

Германиядаги машҳур «Берингер Ингелхайм» фирмасининг турли хил хасталикларга шифо бўла оладиган дорилари шахризиз дорихоналарида кўплаб пайдо бўла бошлиди 1993 йилда бу фирма пойтахти мизда ўз ваколатхонасини очган эди. Утган қисқа вақт мобайнида фирма республикамизга 30 минг немис маркаси миқдорида тибиёт жиҳозларини келтириди ва «Соғлом авлод учун» жамғармасига 140 минг АҚШ доллари утказди.

Матбуот хабарлари асосида тайёрланди.

ҲАШУ СОНДА:

Ажабмаски, мана шу болакайлар келажакда Ўзбекистон футболининг довругини оламга ёйишса...

Ҳозирча эса Ахбор ИМОМХЎЖАЕВнинг ўтган йилги миллий чемпионатимиз якунларига багишланган мақоласини 7-БЕТда ўқиисиз.

4-БЕТ

Рамазон айтиб келдик эшиңгизга...

АКЦИЯ
ИКТИСОД
ТАЯНЧИ!

тел 39-16-56

FAX 39-17-63

Бу ажид дунё**ЭНГ УЗУН ИСМ**

Энг узун исмни ўз фарзандларига
Буюк Британиянинг Честерфилд шахрилик Жон ва Маргарет Нелсонлар кўйишган. 1985 йил 31 декабр куни дунёга келган қизларини улар аввалига Трейси деб, сўнг эса яна 139 исм билан номлашган. 1986 йил ноябрда тугилганларни рўйхатга олиш билан шугулланувчи амалдор мазкур исламнинг барчасини тугилганлик ҳақидаги гувоҳномага илова тарзида тикиладиган алоҳида ҳужжатда кайд этишига розилик берди.

канжасига олган.

Аёлнинг эри билан ўн чи йиллик турмушлари мобайнидан сакиз марта фарзанд кўриши барча оғир ишлардан ҳам оғир юмуш эди. Эрқаклар ҳеч қачон унутмасинлар: аёл ҳар сафар кузи ёріётганида улим билан бир мағта юзма-юз келади. Ҳар галиг гудакнинг ёргудунёга келиши эса еру осмон оралигидаги ақлов бовар қылмас мўъжизалардан бироғ. Ва айни бир пайтда бу нарса ҳар бир она учун қанчалик улуг, босавоб ва айни бир пайтда хатарли имтиҳон ҳамдир.

Тиббиёт фани шу нарсани истоблаган ва қатъни таъвидайди, иккни фарзанд тугилиши оралигидаги камидаги уч йил вақт ўтиши керак. Такрорлаб айтамизки, энг камидаги уч йил, ҳаттоқи тўрт йил ўтиши лозим ва шарт. Агар ўртадаги мезон, мувозанат бузилса, аёллар ҳар йили, иш оша — сут устига фарзанд кўраверсалар, бунинг оғир асоратлари, изтироб ва азобларини улар билан биргаликда эрлари, қариндош-ургалиҳам баҳам кўрадилар. Бошқача бўлиши мумкин эмас.

— Дармоним йўқ, турсам, юрсам бошим айланади, — деда шикоят қиласи ҳаким хузурида ўши ўтиздан ошган аёл.

Аммо шу холида ўши элликка боргандек оғир таассурот қолдирадиги кишида. Юзлар симникан, афт-ангрида узоқ бир хоргинлик, чарочк ҳукмрон эди.

— Фарзандларингиз нечта? — савол беради ҳаким.

— Кўлимдагиси билан сакизта, — жавоб қиласи аёл.

— Кичкинангиzinинг саломатлиги яхшиими?

— Бу болам саккиз ойлик бўлди, лекин ҳалиям яхши ўтира олмайди. Уч ойлик булганинда сутим куриган эди. Овқатлашни эса... катталар нимани еса, буям шуни ейди. Билмадим, нега шундай экан, болаларимнинг ҳаммаси ниможон, заф бўлиб усади, — деда кўнглини ёрди аёл.

Хуллас, бемор ва шифокор ўртасидаги сухбатдан шу нарса маълум бўлди, аёл қариндошларидан бирига турмушга чиқсан экан. Фарзандлар эса сут устига тугилаверган. Пировард натижада ўзини жисмонан ва руҳан ўнглаб олишига улгурга олмай қолган аёлни камқонлик, камдармонлик, сўлганилик ўз ис-

комил бўлолмайди. Шошқалоқлик билан ҳар йили ёки ҳар йилда фарзанд кўрайтганларнинг ахволига сираям ҳавас қилиб бўлмаслигини англагандирсиз энди!

Хомтама бўлманг: заиф, вужуди ҳоргин, камқон, камкуват аёлдан ҳеч қачон соглом, тулақонли фарзанд оламга келмайди. Она корнидадиги даврида етарли даражада ўзининг ҳақ-улушини ололмаган боланинг кейин ҳам ўнгланиб кетиши қийин ва бальзи холларда мумкин ҳам эмас. Чунки инсон боласи учун она корнидагилик пайти мумхим ва ҳал қилувчи омил ҳисобланади.

Фарзанд устига фарзанд кўриш, якин қариндошларнинг ўзаро тоғларни охир-оқибат тузатиш қийин ва мушкул бўлган ҳатоларга, оғир асоратларга олиб келажагини ҳаммамиз тушунбетишишим керак, деб ҳисоблайман.

Бугун сурхондарёлик аксарият оналарнинг камқонлик қасалига дучор бўлганинги ҳар бир врачи, ҳар бир раҳбар ва зиёлини ўшшер тортитирмог, уйлаб иш қилишга даъват этмоғи керак деб ўйлайман. Фарзанд кўрайтган аёлларимизнинг аксарият қисми камқонлиқдан азоб тортиш-моксад кўпчилик аёлларимизда эса камқонлик билан биргаликда яна катор хастилар ҳам борлиги бизни қаттиқ ташвишига солади. Бунинг сабабларини ҳам баҳоли қудрат баён қилдик. Малъумки, камқонлик ҳуҗайларалар нафас олишини бузуб, боланинг ақлиява жисмоний ривожланишини кескин сусайтиради. Камқон онадан камқон бола бино бўлади. Айниқса онадаги камқонлик билан унинг боласидаги камқонлик-

нинг ўзаро боғлиқлигини олимлар аллакачонлар исботлашган, Сурхондарёдаги яна бир ҳол бизни ҳушшер тортитиради: вилоятдаги оналар ўлимининг 21,7 фойзини 17—18 ўши ёшли оналар ташкил қўймокда. Ҳали тўла вояга етмаган, камолот даражасини топмаган қизларини турмушга беришдан аввал ота-оналар яхшилаб ўйлаб кўрмоқлари лозим. Ҳали жисмоний комилликка етмай тириб рўзгори булган қизлар учун оналик ҳам, фарзанд кўриш ҳам кўп ҳолларда қийин кешишини унутмаслик керак.

Яна бир характерли ҳолни ҳам айтасликининг иложи йўхдек. Яъни бизда яқин қариндош-ургаликнинг қиз олиб, киз беришлари одат тусига кирган. Бу нарсанинг кўп ҳолларда ота-онанни бутун умр давомиди қўйнаб келаётганини турмушда кўриб, эшитиб келаятмиз. Якин қариндошлар номиҳи туфайли бино бўлган ноғирон, ақлан ва жисмонан заиф болаларни кўриб, уларга ёрдам беролмаслигини ўйлаб фақат азобланасан, киши. Шундай экан, хатони яна тақорлаш кимга керак, деган савол устида ўйлай бошлайди одам.

Мамлакатимизнинг, келажакнинг, миллатнинг қандайди бўлиши биздан қоладиган наслага бевосита ва билвосита боғлиқлигини унутмаслик керак.

Тошмурод ҚОБИЛОВ,
«Софлом авлод учун»

Халқаро хайрия жамгармаси
Сурхондарё вилоят бўлими
нинг бошлиги

Сурхон томонларда**ЯХШИ НИЯТ ЯРИМ МОЛ**

Термизлик шоир Нарзулла Сўфиев Узбекистон Республикаси Давлат мулкини хусусийлаштириш ва тадбиркорликни кўллаб-куватлаш Сурхондарё вилоят худудий бошқармаси қошида «Мерос» ижодкорлик, реклама тижорат фирмаси ташкил этди, ва табиийки, унга директор этиб тайинланди.

— Максадимиз шуки, — деди шоир — директор, — тадбиркорлик йўли билан вилоятдаги ижодкорларга имкони боричка ёрдам бермоқимиз. Ижодкорлар билан шартнома тузган ҳолда тадбиркор жамоалар, энг яхши оиласлави сулолалар, ташкилотлар хақида турли рекламалар бериш ҳомийлик асосида амалга оширилди.

Махмуд АБУЛФАЙЗ,
Сурхондарё вилояти.

ЗАРУР ВА ФОЙДАЛИ ҚУЛЛАНМА

Янги йил арафасида «Ўқитувчи» нашриётида «Ёш гижжакчи» деб номланган ўкув қулланаси чоп этилди. Қулланма уч кимсдан ибрат бўлиб, биринчи кимсда дарс ўтишига доир қисқача методик кўрсатмалар ҳамда чап кўл баромқарларининг гижжак дастасида тўғри жойлашувини урганинг машқлар берилган. Иккинчи кимсэ эса гижжакда кўй икро этиши кўнгли масжидининг мактабларини ўрганиш учун машқлар ва ётюлардан ташкил топган. Шунда таъкидлаб ўтиши лозимки, ўқувчиларнинг гижжак ҷалишига бўлган қизиқишиш ва инициалистларни янада ошириш максадида бу ётюларда ҳалик оғзаки ижоди асарлари асосида яратилган.

Кулланманнинг учинчи қисми тулалигича мусиқа асарларини ўз ичига олган. Бу мусиқа асарлари оддийдан мурракабга утиш тартибда жойлаштирилган бўлиб, уларнинг динамик белгилари, аплекатураси, позициялари ва ижро усуллари гижжак учун жуда ҳалик қилиб мослаштирилган.

Болалар мусиқа ва санъат мактабларининг бошлангич синфларига мўлжалланган бу ажойиб дарслерининг муаллифи Жумадилла

Усмоновдир. Жумадилла Усмонов изланувчан, ўз қасбига чин дилдан меҳр кўйиган инсон. Ана шу меҳр туфайли у мусиқа ўқитувчилари ва гижжак ҷалишини урганишга иштиёқманд укувчилар учун яна бир нечта қулланмалар яратиш устида иш олиб бораётти. Жумладан, якин орада «Ўқитувчи» нашриётида «Ёш гижжакчи» нинг мусиқа ва санъат мактабларининг икори синфларига мўлжалланган 2-китоби. Республика болалар жамгармаси қошидаги «Минора» нашриётида эса «Санъат гунчалари» хрестоматияси чоп этилади.

Юкорида биз тилга олган қулланма Тошкент шахар болалар мусиқи ва санъат мактаблари ўқитувчиларининг методик бирлашмаси мұхоммада этилиб, нашрига тавсия қилинган. Бу қулланмадан нафакат гижжак синфи укувчилари, балки педагогика институтарининг мусиқа факултетлари талабалари, скрипка чашиши урганаётгандар ҳам бемалол фойдаланишлари мумкин.

Даврон БЕК

**Туркистон бир —
Ватан бир****АНИК ДАСТУР
АСОСИДА**

Тоҳикистон ҳукумати мамлакати телекоммуникация тармогини ривожлантиришинг комплекс дастурини маъқуллайди. 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган шу дастурга кура, Алоказа вазирлиги негизида «Тоҳикистон почтаси», давлат департаменти, «Тоҳикистон телеком» ва «Тоҳикистон радиоалоқаси», радиоси ва телевиденеси» хиссодарлик жамиятлари тузилади. Дастрлаби ҳисоб-қитобларга қараганда, дастурни амала ошириш учун 272 миллион АҚШ доллари сарфланади.

**СУВСИЗЛИК ПАНД
БЕРДИ**

Сув танқислиги туфайли Турсунистонда режалаштирилган миқдорда дон етиширишнинг имони бўлмади, «уз узини ун билан таъминлаш»га қаратилган дастур ҳам амала оширилди. Шу сабабли мамлакат бу йил чет эллардан дон ва ун сотиги олишга 24 миллион доллар сарфлашга мажбур бўлади.

1996 ЙИЛ БЮДЖЕТИ

Киргизистонда мамлакатнинг 1996 йилги бюджети тасдиқланди. Мудоғаз ишларига 389233 миллион, хавфисизлиги ва жамоат тартибини сақлаш соҳасига 339054 миллион, маориф соҳасига 323717 миллион, соглиқни сақлашга 170994 миллион, Президент девони, ҳукумат ва парламент учун 107002 миллион, маданият ишларига 26637 миллион сом ажратилди.

**МАОШЛАР ОШДИ...
НАРХЛАР ҲАМ**

Қозғистонда ойлик маошлари миқдорини оширилганлиги бозорда даррорд үз аксими топди. Бозорларда, тижорат дўконларида нархлар сезиларли даражада ўдиши. Нарх ўсишининг яна бир сабаби — мамлакатнинг катор вилоятларида одамларга иккича-уч ойдан бери ололмайтган маошлари тарқатилди. Хозир пулни сақлайдиган замонлар эмаслигини яхши биладиган одамлар бозорга ёпирилишиди.

ЯНА БИР ҚОТИЛЛИК

Тоҳикистон мусулмонлари муфтиси Фатхулло Шарифзоданинг оила аъзолари билан бирга ваҳшиёна улдирилиши, бунинг устига қотилликининг муборак Рамазон ойининг дастлабида санъат мактабларининг икори синфларига мўлжалланган босқичи юборишини хавфи ҳам йўқ эмас.

(Давоми. Боши ўтган сонларда) XXXVII

Лондон, 1749 йил 22 сентябрь
Жондан азиз болажоним,

Сэр Чарлз Уильямс сен ҳақингда гапирганды шунчалик оғзидан бол томадики, ҳатто уни сөхрлаб күймагаминисан деган ҳәләт боришмуга өз қолмода. Унинг сұзларини бирма-бир тақрорлаб ўтирамайман, тагын магурулана-ниб кетмагин. Билим-тубсиз күдук, униг тагига өч ким етолган эмас. Сэр Уильямсның қанчалық күп саволга туттанимни тасаввур қилишинг қыйин булмаса керак. Шукурки, сен ҳақингдаги барча сүров ая суриштиришларимга худи үзім күттегендеги жаоб берди. Сұхбатимиз асосан сенинг феълу авторинг, билимларын хүсусида були. Лекин ойламизнинг дүсті сифатида гарчанд жиддий нұксонлар қаторига йиһін булмасада, сенинг нұфузли давларда батын үрінисін хаяжонланынған, довдира бөлішинг каби камчиликларинг ҳақида ҳам ройбаста сүзлаб берди. Даврага кирғаннанда саломлашынған, үзінгін қаेңгә күйини билмай үнгайсызланар мишишан, күлінгандан пичуғы санкы дамба-дам тушиб кетарышты, кийимларнанға ҳам етарлы ахамият бермаса. Киборлар даврасына ишші тушмагандар нарасаларга эңтибор бермасылар мүмкін. Бирок мен шұбы икір-чыкырлар үша даврада қаңдың таасүрот қолдиришини билганим учун, сендан қаттың ташвиштаман. Очигиң айттанды шундай камчиликтердин борлығында үзім ҳам билярдым да улардан қоли үлештінгі деярлы ҳар бир мактубимда эслатыб бормоқдаман. Паришонхотир, шалварынан гапширилген ғашини көлтиради ван қоңгынан со-

вутади. Қадрими билганды үзи ҳафсирайдиган эркак өткі зевсімін аёлди олдида эштеборсиз бўлмайди. Менга қолса, илтифотсиз кишидан кўра, майтнинг олдида ўтиришга розиман.

Тўғри, мархумнинг қаршиисида роҳатланиб бўлмайди, бирор шу нарса аникки, майт илтифотсиз олдида каби узиниги соғуқ муомаласи билан сени қўнглигинг чуктиримайди. Колаверса, паришон хотир киши даврадаги муомала, юриштириш маданияни, нозик ҳатти-харакатларни англаб олишига ишониш қийин. У бир умр яхши давраларда булиши муомалани, лекин өч қачон аклига ақл қўшилмайди. Паришон хотир инсонлар гунг со-

энг яқин кишиларини ҳам дабдурустдан танимай қолиши мумкин. Ҳамиша кийимбосиши буюмларни қаерлардидер қолдирди юради, кўл-оёқлари узига бўйсингмагандек шавлираб турди. Тўғри у жуда истеъоддли, билимдан ов очик қўнгилли олди, лекин шундай булсада, у билан мўлқот қилишдан доим четлаб юроман. Назаримда бошқалар ҳам шундай.

Юриш-турши, муомала ва кийиниш маданияни ҳаётда кўп нарсанни ҳам қиласди. Инсон қанчалик истеъоддли да шону шуҳратга бой бўлмасин, агар у ёқимтот бўлмас экан узоқка боромайди. Агар яхши ракс уқитувчининг топсанг-

ЧЕСТЕРФИЛД

ковдек гап, шу боисдан ҳам улар билан зинхор мўлқот қўлмайман. Умуман сенинг тингламайдиган, мақсаддингни тушуниши истамайдиган доим дарорд билан гаплашадан фойда йўк.

Хуллас ёдингда бўлсин ҳузуримга шалвариган қиёфада кириб келсан, ногушта пайтида санчиқ билан тарелкада товуқ қанотига ярим соат натижасиз «хужум» қиладиган бўлсанг, сени, кўриш азобидан худони үзи сақласин. Мен яхши эмас аъло кийинишингни истайман, кийим-бошинг доим үзингига ярашиб турсин, муомаландиган атрофдагилар ҳузур ҳавас қўлсинлар.

Жаноб Л.нинг ҳардамхালлигини үзинг ҳам күп кузатсансан. У байзан үз ҳәлларига шундай берилиб кетади, ҳатто

ундан албатта дарс ол. Бу билан яхши ракс тушишни үрганибгина қолмай, балки, қадди-коматингни гоз тутишга ҳам одатланасан. Адл қоматли кишилар фикат аёлларагина албатта ҳам ёқади.

Оқшомлари кибор аёллар даврасида кўпроқ бўлишнинг маслаҳат бераман. Уларнинг ҳузурида муомаласу кийинишига эътибор қилишни үргасан. Бу тажриба сенга бир умр асқотади.

рўблади ва шунга ярашик дўзах азобларига абадий махкум этилади.

Узок йиллар давомида турли йўл ва воситалар билан Худони инкор этиб келган жамият кучигида тарбия топган кўнгли сукирлар кўра билмайдиган ва ҳатто тасаввурига сидирга олмайдиган Охирадат ҳакидағи илоҳий хабарларни бир четта кўя туриб, ичкликтоблигингини бу ўткичини дунёда деярлы ҳар қадамда кўзга ташланадиган касофатлари хусусида сўз юритайлик. Ичкликтоблигингини кимсаси аввало үзини ва оила аъзоларини сиҳат-соломатлиги ва тириклик учун суб билан ҳаводек зуар нозу неъматлардан роса сиқади, топтган туттанингнундук кисмими кишини сабил қолгур ароқ-вингога сарфлайди, дўпписи тор келиб қолганда уни кўлга киритиш учун ҳар қандай разолатдан қайтмайди.

Бу зорманданинг инсон ичига тушгач, кўпинча унинг ақлу хушини қарахт қилиб кўрсатадиган алмой-жамой, хунукдан хунук, гоҳо эса ўта даҳшатли хунарларни айтмайсизми?! Атроф-теварагингизга бир синчилкаб қаранг, бу иллатнинг қасофати аллақанча кишиларнинг азиз үмрими хору расволик жарига қулатди, қандадан-қанча оилаларни барбоду бенаво килди. Бу фожия қочонгача давом этади? Бунга беларво қараш иймонданди?

Дарвоқе, статистика маълумотларига қараганда, мамлакатимизда содир этилаётган оғир жиоятларнинг ўрмидан кўни ичкликтоблигига қараштадиган ичкликтоблиларни шундай бўлган инсон ақлу заковатини, унинг бебаҳо бойлиги бўлган сиҳат-соломатигини ва, нийҳот, энг асосийи киши мазнавиятигининнан узаги бўлган иймона, демакки, виҷдан ҳамда одамгарчилигини аста-секин емиришга қараштадиган даҳшатли оғаттир. Ҳақиқатта тик қарашга қодир бўлган ҳар бир киши ҳудуд шундай хулоса чиқаришига аминман.

Хуш, бу даҳшатли иллат-фалокатдан қандай қилиб кутиши мүмкин? Биринчи навбатда хозирги мусулмонларни кўнглигига қаттиқ үрнашиб қолган ичкликтоблиларни майилини, унга панжа орасидан қараш-лоқайдиларни илдизи билан куритиш керак. Оиласаримизда ўсбай келаетган фарзандларимизни тевварак-атрофда ичкликтоблилар оқибатидан ройб-

Ҳамиша олимлар ва киборлар даврасида шуҳрат қозонишингни орзу қилиб келганиман. Биринчидан саримда амалга ошмоқда. Иккичини бобида сен ҳали анча ҳаракат қилишинг керак. Агар киборларга ёқа олмасан, биринчидан давралаги мұваффақиятинг деярли ҳеч нарса бермайди. Ёдингда тут — инсонга энг аввало ҳушфельу шухашлоқу чиройли ташки кўриниш-ю, дид билан кийинишига қараба берадилар.

Мистер Харт қасалдан турганингдан сунг бўйинг анча қўзилганини ёзибди. Бу яхши. Энди ана шу бўй-бастинга дид билан кийинишингни ўргансан ёмон бўлмасди. Бекон ҳушқоматни-яхши тавсиянома деб атайди.

Агар куннинг биринчи ярмини илму урфонга, оқшомларни назокатли кулку атвортга эга бўлиши сарфлайверсанг мен орзу қылган инсон бўлиб етишишинг ишончим комил.

Хайр, азизим!

ИЙМОННИНГ ШАРТЛАРИ

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

БАРЧА РАЗОЛАТЛАРНИНГ ОНАСИ

Хозирги кунда мамлакатимизда исломдан бурун араблар орасида хўкм сурған жохилия даврида бўлганинде ичкликтоблиларни шундай таъвуда мүмкун. Ахвол шу даражага бориб етдики иккى дустнинг дийдор кўришвидан тортиб аксар мусулмонларнинг тую ҳашамлары, зиёфату гап-гаштаклар ичкликтоз, ароқ-виносиз ўтмай қолди, удумга айланаб кетди. Ьашланылар дарвасини кўя турайлиги ҳатто ўшушилларимиз ўртасида ҳам ичкликтоблиларни иллатига мубтало кимсалар талайгина.

Дарвоқе, статистика маълумотларига қараганда, мамлакатимизда содир этилаётган оғир жиоятларнинг ўрмидан кўни ичкликтоблиларни шундай бўлган инсон ақлу заковатини, унинг бебаҳо бойлиги бўлган сиҳат-соломатигини ва, нийҳот, энг асосийи киши мазнавиятигининнан узаги бўлган иймона, демакки, виҷдан ҳамда одамгарчилигини аста-секин емиришга қараштадиган даҳшатли оғаттир. Ҳақиқатта тик қарашга қодир бўлган ҳар бир киши ҳудуд шундай хулоса чиқаришига аминман.

Хуш, бу даҳшатли иллат-фалокатдан қандай қилиб кутиши мүмкин? Биринчи навбатда хозирги мусулмонларни кўнглигига қаттиқ үрнашиб қолган ичкликтоблиларни майилини, унга панжа орасидан қараш-лоқайдиларни илдизи билан куритиш керак. Оиласаримизда ўсбай келаетган фарзандларимизни тевварак-атрофда ичкликтоблилар оқибатидан рўб-

бўлади ва шунга ярашик дўзах азобларига абадий махкум этилади.

Узок йиллар давомида турли йўл ва воситалар билан Худони инкор этиб келган жамият кучигида тарбия топган кўнгли сукирлар кўра билмайдиган ва ҳатто тасаввурига сидирга олмайдиган Охирадат ҳакидағи илоҳий хабарларни бир қилишин. Бунда доно ҳалқимизнинг «Юзта панд-наисшатдан битта ибрат яхши», деган ҳикматидан келиб чиқиб, аввали ўшушилларимиз айни борада шахсан ижобий ибрат қорсатишлари лозим будали. Бусиз жамики уринишларимиз зое кетади.

Куръони Каримнинг Мойда сурасида Аллоҳи Таало бандаларига мурожаат қилиб шундай буюради: «Эй мўмиилар, ароқ (маст) киладиган ичмилик) ичиш, қимор (ўйнаш), бутлар (яъни уларга сигиниш) ва чўллар (яъни чўллар билан фолбинлик килиш) шайтон амалидан бўлган ҳаром иштир. Бас, нахот топшишини учун уларнинг ҳар биридан узоқ бўлингиз. Ичкликтоблиларни бу ўткичини дунёда деярлы ҳар қадамда кўзга ташланадиган касофатлари хусусида сўз юритайлик. Ичкликтоблиларни кимсаси аввало үзини ва оила аъзоларини сиҳат-соломатлиги ва тириклик учун суб билан ҳаводек зуар нозу неъматлардан роса сиқади, топтган туттанингнундук кисмими кишини сабил қолгур ароқ-вингога сарфлайди, дўпписи тор келиб қолганда уни кўлга киритиш учун ҳар қандай разолатдан қайтмайди.

Бу зорманданинг инсон ичига тушгач, кўпинча унинг ақлу хушини қарахт қилиб кўрсатадиган алмой-жамой, хунукдан хунук, гоҳо эса ўта даҳшатли хунарларни айтмайсизми?! Атроф-теварагингизга бир синчилкаб қаранг, бу иллатнинг қасофати аллақанча кишиларнинг азиз үмрими хору расволик жарига қулатди, қандадан-қанча оилаларни барбоду бенаво килди. Бу фожия қочонгача давом этади? Бунга беларво қараш иймонданди?

Дарвоқе, ичкликтоблилар инсон ақлини кўпинча олдишини ҳозирлиги замон тиббиёти ҳам тасдиқламоқда. Масалан, тиббиёт тадқиқотлар натижасига кўра, ҳар гал спиртул ичмилик истеъоддига қилингач, киши миясидаги нейронларнинг маълум кисми ўлиб, мияда улардан тепа-мозорлар ҳосил бўларкан. Шу тарпи ичмиликни кимсаси ароқ-вингога сарфлайди, дўпписи тор келиб қолганда уни кўлга киритиш учун ҳар қандай разолатдан қайтмайди.

Дарвоқе, ичкликтоблилар инсон ақлини кўпинча олдишини ҳозирлиги замон тиббиёти ҳам тасдиқламоқда. Масалан, тиббиёт тадқиқотлар натижасига кўра, ҳар гал спиртул ичмилик истеъоддига қилингач, киши миясидаги нейронларнинг маълум кисми ўлиб, мияда улардан тепа-мозорлар ҳосил бўларкан. Шу тарпи ичмиликни кимсаси ароқ-вингога сарфлайди, дўпписи тор келиб қолганда уни кўлга киритиш учун ҳар қандай разолатдан қайтмайди.

Бу ажаб дунё

КҮНГИЛЧАН ЎГРИ

Майами штатидаги ўйлардан бирига тушган ўгри кумуш қошиклар, кимматбаҳо тақиңчоқларни халтага жойлаётганда үй соҳибаси келиб қолди. Ўгрига кўзи тушган аёлнинг юрак ўйноги тутиб хушиз յиқилди. Ўгри эса дарҳол «тез ёрдам»га кўнгироқ қилиди. Врачлар етиб келишганда бехуш ётган аёлнинг ёнида нарсалар солинган халта ва «тезрок согайиб кетинг!» деб ёзилган қоғоз турарди.

оламда?

Талай ҳолларда ақл бовар қилимайдиган ёвзулларга фалокатларга олиб борадиган бу машъум иллат таъсиридан фориг бўлмоқ учун унга шунчаки бир кўнгил хуши, шунчайнин беозор ծўнчок, ёқимли эрмак деб қарамасдан, кишини секин аста уз комига тортиб, ҳалок қиладиган оғат деб билиш ва унинг ёнига мутлақо ўйламаслик лозим. Шу босис Пайғамбаримиз Мұхаммад (с. а. в.) ўз умматларига шундай маслаҳат берганлар: «Кўпимат қилидиган ичмиликларнинг озидан сизларни қайтаман!»

Аллоҳ томонидан тақиқланган нарсаларнинг ҳаромлиги замонида яшириниб ётган иллатлар болганинг ҳозирлигини замон фани тасдиқламоқда. Масалан, тиббиёт олимлари ичкликтоблилар фақат кишиининг бевосита жисми ва руҳиятигагина эмас, балки шу барбарида унинг наислига ҳам салбий таъсир этишини аниқладилар. Ашаддий ичкликтоблилардан тигилган бола кўп ҳолларда жисман ва ё руҳи макруҳ ва ё шарият тили билан айтганда, ҳароми бўлиб тигилади. Ҳаромининг табиатидан ақсилижимтимоийликка майиллик устун бўлишини ҳам олимлар аниқлашди. Бу деган сиз улгая боргани сари жамиятда жорий қонун-қоидаларни ҳам ахлоқ-одобни ҳам менисмайди, жиоянга бемалол қўл ураверади. Илоҳо, биз охиз бандаларни ичкликтоблилар балосидан ўзинг асаригил!

(Давоми бор)

Миён Содик РАББОНИЙ,
Халқаро Ислом тадқиқот маркази
зин илмий ходими

МАКАРОН МАҲСУЛОТЛАРИНИ ПИШИРИШ

Макарон маҳсулотини пиширишнинг икки хил усули мавжуд: кўп сувда қайнатиш, оз сувда қайнатиш. 1 килограммни мақарон маҳсулотига 5–6 литр сув колинади ва 25–30 дақиқада пишиди. Ингичка вермишел мақарон 10–15 дақиқа қайнатилиди. Пишигандан сўнг бир-бира га ёпиши қолмаслиги учун човлига солиб сувни силқитили ёт суртилади.

ТОМАТ ВА САЗБАВОЛЛАР
БИЛАН ПИШИРИЛАДИГАН
МАКАРОН

Сабзи, пиёз, гўшт кубик килиб тўргалиб, сарёг солиб товачада димлаб пиширилади. Томат жазлаб олинади. Макаронни алоҳида идиша қайнатиб пишириб олиб, тайёр сабзавот ва томат кўшиб аралаштирилади.

ДАСТУРХОНГА ТОРТИШДА
ЛАГАНГА ГУМБАЗ
КИЛИБ СУЗИБ, ЮЗИГА
ЭРИТИЛГАН САРЁГ, ТУГ-
РАЛГАН ОШКЎК СЕПИЛАДИ.

ПИШЛОҚ БИЛАН
ТОРТИЛАДИГАН МАКАРОН

Пишилкотиб олинади. Тозалангандан кейин қирғичдан утказилади. Макаронни алоҳида идиша қайнатиб пишириб олиб, тайёр сабзавот ва томат кўшиб аралаштирилади.

МАКАРОН ЖАРКОП

Макарон алоҳида идиша қайнаб турган тулизи сувга солиб пишириб олинади. Сўнгра суву сувга ювилаб, суви силқитилиб кўйилади. Козонда ёғни додлаб, майди тўргалган гўшт, пиёз солиб, бунга янги тўргалган по-

мидор ёки томат кўшиб қизартириб қоюрилади. Картошкани сомон шаклида тўрграб, қозонга солинади, бироз ковургандан сўнг юзига тайёрлаб кўйилган макаронни солиб, 15 дақиқа димлаб кўйилади. Тайёр таомни лаганга сузиб, юзига ошкўк ёки кўкнипесепилади.

ДИЛБАР
ТАЙЁРЛАДИ

ҲАР ТЎҒРИДА

Энг қадими география харитаси эрамиздан олдинги 2500 йилда ишланган. Лойдан ясалган бу харита Истамбул музеида сақланмоқда.

Байкал кўлида жуда ажойиб голомиянк балиқлари бор. Бу хил балиқлар дунёдаги бошқа кўла ва денгизларда сира учримайди. Ялтироқ, балиқлар сувнинг чуқур жойларида бу жаҳонда. Бу балиқлар сувнинг остидаги катта босимга кўнишишган. Шу сабабли улар юқорига сузуб чиқишганда, ичига ҳаво тулиб, ёрилиб кетишади. Шунда уларнинг ургулари сочилиб қолади. Аста-секин бу ургулар мустақил ҳаёт кечира бошлашади.

Сиз фақат түёкли ҳайвонларнинггина шохлари бор деб уйлайсизми? Йук, Шимолий Африка, Арабистонда шохли илонлар бор. Бу илонларнинг шохи кўзининг устида жойлашган.

Жанубий Америкада эса шохли кўрбакаларнинг 16 хили учрайди. Бу кўрбакалар оддийсиздан анча катта бўлиб, узунлиги 20 сантиметрдан ошиади. Шохли кўрбакаларнинг яна бир хусусияти улар лойӣ ве балчида ётган «ўлжаларни» шохлари билан кавлаб олиб ейишади.

Римда Абу Али ибн Сино номига қўйилган кўча бор. Бу кўча Тибр дарёсининг киргогидан бошланади. Кўчанинг икки четида саккиз қават-

ли бинолар курилган. Имаратларнинг биринчи қаватида савдо дуконлари жойлашган. 68-йининг деворида мармар таҳтага Вия Авиценна (Ибн Сино кучаси) деб ёзилб қўйилган.

Чикаго расм санъати салонидаги бир ажойиб расм сақланади. У «Геттисберг ёнидаги уруш» деб аталади. 1883 йилда француз рассоми Пол Филиппото томонидан ишланган бу расмнинг баландлиги 21 метр, узунлиги 123 метр, оғирлиги эса 5 тонна. Унга 4 тонна бўёқ сарфланган.

Жаҳондаги энг баланд бино Ню-Йоркдаги 102 қаватли «Эмпайр-Стейт Билдинг» биноси. Унинг баландлиги қарийб 380 метр. Бино тепасига ўрнатилган монча билин эса унинг баландлиги 449 метрга етади.

Тинч океани фойдали қазилмаларнинг улкан хазинаси. Ер ости вулканларнинг отилиши, дарёларнинг кўчилиши, кояларнинг кулаши на тижасида океан тубида никел, мис, фосфор, марганец каби маъданлар йигилиб қолган. Хисобларга кўра, океан тубида тахминан 1500 000 тонна металл рудалари бор.

МАЪМУРЖОН УМАР АЛИ
Тўплаган

ОРАСТА БЎЛИНГ

Кишлоқ жойларда даволовчи косметика муассасалари ҳозирча анча кам. Лекин бу борадаги мулажаларни ҳар бир аёлнинг ўзи уддалашади. Шунданд кейин бирон лойӣ ве балчида ётган «ўлжаларни» шохлари билан кавлаб олиб ейишади.

Биз келтирган айрим маслаҳатларга амал қиласангиз, ҳамиша майнин, соглом, чиройли буласиз.

Агар юз териси ёғли ва серғовак бўлса, эрта билан ҳамда кечкурун илироқ сувда совуқ билан ювенинг. Шунданд кейин бирон лойӣ ве балчида пахта намлаб юзингизни артинг.

Юз териси куруқ аёллар зерталаб соунисиз ювинганлари маъқул. Кечкурун ишдан қайтандана ҳам юз илиқ сувда совуқнисиз ювилади-да «Бархатний», «Утро» кремларидан биронтаси суртилади. Крем ўрнига ўсимлик мойи — масалан пахта кунхут ёғлари суртида ҳам бўлаверади. Орадан уч ёки беш минут вақт ўтказиб юзни яна ювиб, сурти-

бўлишидан қатъи назар, ҳаво совуқ кунлари ташқарига чиққандаги тери курук бўлиши керак. Ҳатто озиқлантитурувчи крем ҳам суртаслик керак, негаки ўнинг таркибида ҳам сув бор. У юз ва қул териларни намалайди. Бундай тери ташқаридаги совуқ ҳаво ва шамол таъсиридан тез куруқшаб қолади.

Каттиқ совуқ кунлари ташқаридаги ишловчи аёллар юз ва кўлга жиндаккина урдак ёки суртиб олсалар, шамол ва совуқ таъсири терини зарарлантира олмайди (Урдак қайнатмаси юзидан бир идишга олиб қўйилади). Лабга ҳам шу ёғдан ёки пахта ёғи, шунингдек рангизиз лаб бўёғи суртиб олинса, лаб ёрilmайди.

ХУСУСИЙ ЭЪЛОН

Тошкент шаҳар Собир Рахимов райони Солиқ инспекцияси томонидан Мирмаҳмудов Баҳтиёр Мирсагатович номига берилган № 036562 қайд гувоҳнома ва ҳисоб дафтари йўқолганилиги сабабли бекор қилинади.

Сиёҳи ҳамзахон ёшонкул!

Таваллуд аёймингиз билан мубораккод этамиз. Ҳамишига бахт, кулгу, оразу сизни тарқ-этмасин. Ойлангизга тинчлик, ишларнингизга ривоҳ тилаб

указигиз Эркин, келингиз Гулора ва наబирангиз Шахнозой. ОИЛА
29 ЁШДА

Виляйтдан, болалар шифокори. Тошкент шаҳрида яшайди. Фарзандизисиз. Болаларни жуда севади. Фарзандларни билан қолган киши билан танишиб, болаларига она бўлиши хоҳлайди.

Узбекистон Кабиржон, келингиз Сайёра ва набираларнингиз, деб

Биз учун азиз бўлган ҳурматли Тавғуқ ота ва

«Оила-433»

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Ҳурматли
Фазилжон МУСАЕВ!

Сизни 2 феврал — муборак 44 ёшинги билан табриклаймиз. Согу саломатлик, ишларнингизга ривоҳ тилаб,

рафикантз Машхура ва қайнинингларни Мастира.

Обидон ҲАКИМОВА!

Сизни кутулг 70 ўшинги билан чин дилдан табриклаймиз. Аллоҳ умрингизни узоқ, қадаминизни файзли, деб

уғлинигиз Кабиржон, келингиз Сайёра ва набираларнингиз.

Азиз бувижонимиз

Бу ажаб дунё

ҚАРИГАНДА
ҚОРАЙГАН СОЧ

Австралиянинг Сидней шаҳри яқинидаги қишлоқда истиқомат қилувчи Сэмюэл Жеррисон саксон беш ёшга кирди. Шу ёшида унинг соч ва соқол-мўйловлари қорая бошлайди. Ҳозир улар деярли қоп қора тусга кирган. Олимлар эса бу ўзгаришнинг сабабини аниқлашга бел боглашган.

Гарса кетказилади. Юзни сочиқ билан енгилгина артиб, тери намлигиде бирон хил озиқлантитурувчи крем суртиб кўрилди.

Ёш уттиздан утгандан кейин юз ва бўйин териларига майдо-ажин туша бошлайди. Бундай холнинг муддатини орқага сурмоқ учун таркибида актив биологик маддалари бўлган «Берёзка», «Нектар», «Комелия» каби кремлардан фойдаланиш мумкин. Бунинг учун олдин юз ва бўйин иллиқ сувда ювилади. Сўнг юқорида номланган кремлардан биронтаси суртилиб, 20-30 минутдан кейин ортиқаси юмшоқ қофоз ёки тоза пахтага шимдириб олинади.

Очиқ ҳавода ишловчиларнинг кўли шамолдан ёрлади. Териси дагалашшиб қолади ва тез кир бўлади. Кўлни тез-тез суновнаб ювиб туришинунт маслик лозим. Кўл тери ташлаганда, кафт ёрлганда ванна қилиш жуда фойдали. Бунинг учун сувонни бир лифт иссиқ сувда кутиритиб, унга бир чой қошиқ истеъмол содаси қўшиб юборилади. Бу коришмага кўл 10-15 минутдан кейин ортиқаси юзидан бир идишга олиб қўйилади. Буни барча уй ишларидан кутулгандан сўнг, ётиш олдидан қилган маъқул.

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР

Аёлларнинг оч ранг чарм сумкаси, пойафзал ва қулқопларга теккан додларни мана бундай тозалаш мумкин: нам латтани кофе талқонига босиб, дод ер ишқаланди.

Сут додгини нашатир спирти ва сув қоришмага кутулгандан доднини шаҳратидан теккан додни шу заҳоти тозалаш керак. Даствлаб теккан доднини ерга бирон нарса бостириб шимдириб олинади, сўнг лимон кислотасининг ўн процентли эритмасидан тозаланди.

Кофе ёки шоколаддан қолган додни совуқ глицерин қўшиб (бир стакан сувга бир чой қошиқ микдорида глицерин) ювиш керак. Совун суртилимайди. Бордию дод тозомон кетмаса, тенг микдорда нашатир спирти аралаштирилган сув билан тозаланди.

Сиёҳ додгини сут билан кетказиш мумкин. Кийимнинг сиёҳ тўқилган жойи сут билан намланади. Кейин сувда сувонлаб ювилади.

Чой додгини спирти қўшилган сув билан артилса кетади.

ДИЛАФРЎЗ тайёрлади

Ушанда у мактабда ўқири. Нима учундир синдоши Кодиржонни кўрганда юзига қизиллик югуриб, қалбида қандайдир орзиши сезар, уни кўрмаган кунлари кўнглиниң бир бурчаги хувилаб колаётганек туюларди. Бора-бора уни бошқалардан қизғанадиган бўй колди.

Орадан йиллар утди. Мактабни тутгатч Қодиржон узоқ шаҳарларнинг бирига ушига кетди. Нодира ҳам далага чиқиб меҳнат қила бошлади. Дугоналарининг гап орасида Қодиржоннинг номини эслатиб, ҳазиллашиб гапиришлари накдар ёқимли туюлсада, сир бой бермаслик учун қизлардан ранжигандек бўй колди.

Олиб қолса, розилик аломати хисобланади.

Аёллар кетгач онасининг «Қизим сенга совчилар келибди» деган сузларидан Нодиранинг юзлари қизариб кетди. Лекин у оғиз очиб лом-мим демади. Фақаттинга совчилар иккича сафар келгандаридан онаси унга ётиги билан тушунтириди. «Қизим, биз отанг билан маслаҳатлашиб қўйдик. Совчилар ҳам бизга муносиб жойдан экан», деган сузларидан вуҳудига сувуклик югуриб, юраги орқага тортиб кетди. У нимадир демоқчи бўлди-ю, лекин...

Ҳар бир қиз турмушга узатилар экан, йиглаб-йиглаб олади. Нодира ҳам ота уйдан чиқиб кетар экан, йиглади. Ўқсиб-ўқсиб йиглади. Лекин

унинг бу ўқсик дардини ўч ким сезмади.

Бир неча кундирки, Нури ҳоланинг ховлисини ёшгина келинчак супуради. Ҳар тонгда эрталаб иссиккина ширмой нонлар ёлади. Қайнона эса келинидан мамнун. Икки ёшнинг баҳтини, умрини тилаб ҳар доим кўллари дуода. Шу тариқа кунлар кетидан ойлар, ойларни кувалаб йиллар утиб кетаверарди. Бу борада улар ўғил-қизли бўлишиди. Нодира хув ушанда онаси айтган гапларни эслади: «Қизим сабр-қаоат соҳибаси бўл, ўз холингга шукр қил. Зоро, баҳти ҳаёт кечирмоқнинг бир йилла сабр-қаоатли бўлиш ва ўз ҳолига шукр этмоқликди». Бу гапларга ҳам уйилларка булиб қолибди. У онаси айтганидек, сабр-қаоат қилиб яшади. Рузғорнинг бор-йўғига канда қилди. Эрининг яхши-ёмон кунларida ҳамроҳ ҳамдард бўлди. Унинг хаёллари шу ерга етганида кучада бир-биридан ширин ўғил ва қизаси югуриб киради. Нодира яна турмуши ташвишларига, рўзгор икир-чикирларига уралашиш кетади.

Биз ҳар куни ҳар ҳил қилган яхши ва ёмон ишларимизга яраша баҳо оламиз. Кимнингдир қайсиидир билиб-билим қилган ноҳия ҳаракатаридан кунгли ранжиша, кимдир қилган яхшилигимиз, хизматларимиз, эвазига баҳтимизни, умримизни тилаб, дуо қилилади. Шу тариқа биз ҳар хил дуолар олишга мусасар бўламиз. Лекин, уларнинг ичидаги «Она дуоси» улуг десам муболага бўлмайди. Чунки у оддий дуо эмас, бизни баҳтга етакловчи дуодир.

Абдурасул ПАРДАЕВ

ТАҚДИРДАН СЎЙЛАГУВЧИ НОСТРАДАМУС

Франциялик буюк башоратчи, тақдирчалик биз ожиз бандаларга мавхум бўлган сиро синоатини олдиндан аниқ сўйлаб берадиган инсон — Нострадамус хакида эшитган бўлсангиз керак. Бу улуг зотининг ҳаёти ва фаолияти ҳақидаги маълумотларни кузатар экансиз, унинг тақдирни ҳам бошқалардан айрича эмаслигининг гувоҳи бўласиз.

Мишел Нострадамус 1503 йил 14 декабр, прайшана, мұқаддас Никосия кунидан тугилди. Яни тарихий воқеалар санаси билан айтганда, французы қироли Людовик XII таҳта утирганинг бешинчи ҳийада дунёга келади. Мишел түғилганинг ҳонандон нотариуслар оиласи эди. Отаси Жан Нострадамус ва онаси Рене-де Сэн-Реми замонасинг энг олди қишиларидан бўлишиди. Мишелнинг она тарафидаги қариндошарида математика ва медицина илмидан катта иктидор мавжуд эди. Масалан, тоголаридан бирни, Жан де Сэн-Реми герцог Калабрийскйнинг лейб-медири бўлган. Шунгидек, ота аждодида ҳам медиклар кўп эди. Мишелнинг отаси яхудийларнинг қадими ўргига мансуб бўлган.

Нострадамуснинг асли асоси «Нотре Dame» бўлиб, отаси католик динини мұқаддас Мария ибодатхонасидан қабул қилгани шарафига бу диний моҳиятга эга исмни таъланаган. Уша давр анъанасига кура исмни лотинчага ўзлаштирилиб, Нострадамус бўй колган.

Ёш Мишел илк сабоқни бобоси (онаси-нинг отаси)дан олади. Бобоси ўш набири-сиини ўзлуди осмон сирларига қизиқтириб, унда фалакиёт илмига муҳабbat уйғоради.

Бобоси вафотидан кейин Нострадамус Авионинга боради ва у ерда ижтимоий фанлардан чўкур билим олади. 22 ўшида эса у уша пайтда Европада энг машҳур бўлган Монпеле университетига ўшига киради. Университет асосан медицина илми оркада шуҳрат қозонган эди.

1526 йилда Франциянинг Экс деган жойида вабо улати таркалди. Одамлар саломатлигини муҳофаза қилиш узининг бурч эканлигини хис этган Нострадамус ва буга қарши дори тайёрлайди. Нострада-

муснинг китобларидан биррида ёзилишича, будори хушибўй шифобахш ўтлардан тайёланниб, дорини касаллия юқмаслик учун оғизда анча муддат тушиб туриш керак экан.

1529 йилда Экседан Монпелега қайтган Нострадамус докторлик унвонини олиш учун имтиҳон топшириди. Шарафли унвонга сафар бўлгага, башоратчи университетнинг медицина факултетида толиби илмларга сабоқ беради.

1530 йилда Нострадамус табобат илми бўйича уз амалиётини Ажанда деган жойда туказди. Сабаби у берда ўз даврининг буюк филолог олими, гуманист, шоирни Саклager Юлий Цезар билан танишиб, дўстлашган эди.

Нострадамус 1548 йилда Салон де Крода тақлиф қилинди. У ерда башоратчи машҳор «Венецияни» хоним Анна-Понци-Жемеллега қайта уйланади. 1555 йил Нострадамус ҳаётига тубдан ўзгариш ясайди. Яниши бу илли «центурийларининг (фольнома) илк серияси нашрдан чиқди. Бу олам-шумул центурий тез орада барчанинг дик-кат-эътиборига тушади. Шундан кейин Франции қироли Генри II уни ўз саройга тақлиф этиди. Нострадамус узининг центурийларидан биррида қиролнинг тақдиррида фожеали ўлим борлиги ҳақида башорат килади. Қирол бу ачиқ толеномага учна ишонкирамайди. Аммо минг ачиқ бўлмасин, бу башорат кўзда тутилганидек, 1559 йилда ҳақиқатга айланади.

Бева қолган малика Екатерина. Медицини 1564 йилда ўғли Карл IX билан Нострадамуснинг хузурига боради. Ҳудди шу йилнинг 18 октябринда эса улар де л, Эмпери кальясидаги иккичи бор учирашиди. Натижада Нострадамус Карл IXнинг қачон Франции қироли бўлишини башорат қилиди. Орадан 26 йил утиб, башоратчи айтган вақтда тақдирда ўзиган нарса акс этиди. Тахта утирган Карл IX эса уни ўзига лейб-медиқ килиб тайинлайди.

Бева қолган малика Екатерина. Медицини 1564 йилда ўғли Карл IX билан Нострадамуснинг хузурига боради. Ҳудди шу йилнинг 18 октябринда эса улар де л, Эмпери кальясидаги иккичи бор учирашиди. Натижада Нострадамус Карл IXнинг қачон Франции қироли бўлишини башорат қилиди. Орадан 26 йил утиб, башоратчи айтган вақтда тақдирда ўзиган нарса акс этиди. Тахта утирган Карл IX эса уни ўзига лейб-медиқ килиб тайинлайди.

1556 йил биринчи ўюнда Нострадамус хизматкорларидан бирига «Сен эрталаб мени ўйигиша бехуда уринма. Чунки у пайтда Нострадамусни тирик ҳолда кўрмайсан» дейди. 2 июн 1556 йил эрталаб саҳарда тусадтан бошланган астма хуружидан у тў-

ОНА ДУОСИНИ ОЛГАН ҚИЗ

(ёки бир танишим ҳаётига чизгилар)

либ, дашном бериб кўярди.

Ана шундай кунларнинг биррида хўвли дарвозасидан туғун кутарган иккича аёл кириб келди. Уларни үйбекаси Махфират хола қарши олди. Аёллар то пешингча у ёқ бу ёқдан сухбатлашиб ўтириши. Сунгур кета турни, «Илоё, икки ёшнинг баҳтнини берсин» дейа дуога кўл очди. Элнинг удумига кўра хонандон соҳибаси бу аёлларнинг туғундаги нарсаларни олиб қолди. Бу момоларимиздан мерос қолган удум эди. Агар совчилар олиб келган нарсаларни қиз томондагандек бўлиб қолса, розилик аломати хисобланади.

Аёллар кетгач онасининг «Қизим сенга совчилар келибди» деган сузларидан Нодиранинг юзлари қизариб кетди. Лекин у оғиз очиб лом-мим демади. Фақаттинга совчилар иккича сафар келгандаридан онаси унга ётиги билан тушунтириди. «Қизим, биз отанг билан маслаҳатлашиб қўйдик. Совчилар ҳам бизга муносиб жойдан экан», деган сузларидан вуҳудига сувуклик югуриб, юраги орқага тортиб кетди. У нимадир демоқчи бўлди-ю, лекин...

Ҳар бир қиз турмушга узатилар экан, йиглаб-йиглаб олади. Нодира ҳам ота уйдан чиқиб кетар экан, йиглади. Ўқсиб-ўқсиб йиглади. Лекин

ДЕРАЗА

ТАЛАБАЛАР ПРЕЗИДЕНТ НАЗАРИДА

Россия Президенти Б.Елцин яқинда «Талаба ва аспирантларнинг ойлик стипендияларини кўпайтириш ҳақида»ғи фармонга имзо чекди. Фармонга кўра талаба ва аспирантларнинг стипендиялари 20 фойзга кўпайтирилади. Бу фармон 1996 йилнинг апрелидан бошлаб кучга киради ва энг кам иш ҳақи тўгрисидаги янги қонун чиқунга кадар амал киласди.

ҮЛДИРМОҚЧИ ЭМАСДИ...

Исройл пойтахти Тел-Авивда ҳукумат бошлиги Исҳоқ Рабинни ўлдириган 26 ўшли Гигал Амир устидан олиб борилайтган суд бир ойлик танаффусдан сўнг ўз ишини давом эттироқда. Судланувчи судьяларнинг саволларига «Мен И.Рабинни ўлдиримоқчи эмас, балки ҳукуматни бошқара олмайдиган дараҳада яралантироқчи эдим холос» деб жавоб бермоқда. Исройл юристларининг айтишичина, унинг бутун умри қамоқда ўтиши аниқ. Аммо Г.Амрининг адвокатлари у ҳақиқатдан ҳам И.Рабинни ўлдиримоқчи бўлмаганлигини судда исботлай олсалар, унда кўпилиб кетади.

«ВАЗ»ДА КАТТА ЯНГИЛИК

Россиянинг энг улкан заводларидан бирни «Авто ВАЗ»нинг бош директори Владимир Каданников президент Б.Елчиннинг фармонига биноан Россия Федерацияси ҳукумати раисининг биринчи ўринбосари этиб тайинланди. У энди Анатолий Чубайс ўрнида фоалият кўрсатади.

МАКТАБДАГИ ЖИЛДИЙ ТАШВИШ

Данияда мактаб ўқувчилари орасида спиртли иҷиммлик ичиш оммавийлашиб кетганлиги аниқланди. Бутун мамлакат бўйлаб 2545 нафар 9-синф ўқувчиларидан олинган сўровда уларнинг ҳар ўнтадан олтиаси яхшигина ичишлари аниқланди. Улар ўз тенгқурлари орасида ўмон хуқли ва ўзлаштириши қониқарсиз болалардир. Энг ташвишили, улардан 40 фоизи наркотик моддалардан ҳам татиб кўришига улгургани бўлиб турибди.

БЎРОННИНГ

ЗАРАРИДАН ФОЙДАСИ КУП

АҚШнинг шарқий штатларида үштариғларнинг фитнада айланниб, 1574 йилда қатъ этилди. Учунчи ўндиришни аниқланди. Бутун мамлакатида ҳақида ўзиганни ичишлари аниқланди. Улар ўз тенгқурлари орасида ўмон хуқли ва ўзлаштириши қониқарсиз болалардир. Энг ташвишили, улардан 40 фоизи наркотик моддалардан ҳам татиб кўришига улгургани бўлиб турибди.

Хорижий матбуот хабарлари асосида тайёрларди

Алижон САФАРОВ

Баъзан мен негадир самолётда учишга қарор қилиб қоламан. Бу зарур түфайли бўлса керак-да, деб ўйламанг тагин. Йўк, аксинча. Умрим ўтиб ҳалигача бирор марта бирор-бир жойга менинг жуда тез этиб боришимига зарурат түгилмаган. Мен, сиз ўйламанг, уччалик катта-конлардан эмасман. Қисқаси, мен бемалол кулай ва бағуржя борадиган транспорт воситасидан фойдалансан бўлади. Бироқ, қизиқ-да, вақт-вақти билан алла-қандай куч менинг самолётда учишга қистаб қолади. Бир томони, этии минг метр тепаликдан қирғоқка ва денизга қараша, оппоқ булутлар көр қоллаган чўққиларни кузатиш завқи, тўк зонгор осмону стюардессаларнинг гулдада чехралари...

Аммо қўнгилни ёзиш иштиёқи билан самолётга патта олганимдан сунг ичимдаги «мен» галати ҳолатга тушиб, бозотланниб, ўз-узидан ташвишим ортиб кетади.

Учишга икки соат қолганда мен васият охангидаги топшириклар берга бошлаганимни ва узимининг сунги тилакларим ҳақида хотиним билан узун ва ғамгин мулкотта қиришиб кетганимни сезмай қоламан. Бир пайт хотин: «Уф, қўйсангизчи, ҳеч нарса бўлмайди, ахир!» деганимда мен: «уши, хотининг гапидаги бахтиёлик охангидаги кучлами ёки гам-алам охангидаги, деб ўйга ботаман. Ахир, қўнгил кургур сезади-да.

— Азизам, — деб мен хотинингнинг билагидан сиқиц ушлайман! — ёдингда бўлсин, бева сифатида сен ёзувчилар ассоциациясидан нафақа олиша ҳақидасан.

— Ҳалиям тўқсомни? — сўрайди хотин. Ахир, у кейинги пайтда нарх-наво том баравар сакраб кетганини билади-да.

— Банкнинг чеки, — давом этиб дейман мен, — бурунги жойда — шкафнинг тегадаги тортмасида, даструмонлин тагида. Сенга самолёт қулаганини хабар қилишлари биланоқ...

— Ким хабар қилиади? — сўзимни булиб сурайди хотин; унинг гап охангидаги қўнгилга гулгула соладиган аллания бор, ҳарқалай қунгли сезади-ёв!

— Авиакомпания. Баҳтсиз тасодифлардан хабардор қилиш уларда яхши йўлга қўйилган. Қисқаси, самолёт қулап тушганини эшитишинг билан банкни юргу, бухгалтер Паолучидан сўра, менинг хисобидаги қанча бўлса, ҳаммасини ол. Кейин, ихтиёринг, йиглайсанми, сиктайдсанми. Маъқулми?

— Хуп, хуп. Сиз буни ҳар сафар такорлайсиз.

— Демак, аввал чек, кейин кўз ёши, уқидингми?

— Ҳа, айтганча, янги камзулда учасизми?

— Шартми янги камзулда учиш? — дейман, гўё авиаҳалокатга учрашмай тайиндай. — Йўк, йўк. Франко кийди ҳали уни, катта бўлса. Матоси пишик, тоза шерст... Ҳа, дарвоҳе, эсингдан чиқарма, Марко ҳалиги пулларни менга бериши кепрек...

— Қўйсангизчи, менга олмадим деб ишонтиришга уринмай кўя қолинг! —

Бўлади, бўлади, буни ўзим ҳам балод биламан. Бироқ феъль-хўймадаги шұхратта уччилик, қайсарлик ва унга қоришиб кетган кўттармалигу руҳий зинкаллик кайфияти буна йўл қўймайдики, бу хислатим менинг баҳтисиз бўлганинг ҳолдагина баҳтиёр қиласди.

«Модомики самолёт қулаб тушгудай бўлса, бирорада, сен ҳам ҳалок бўласан», деб мардларча ўзимга-ўзим далда берашман ва шунда қулоғимга тантанали мотам навоси эшитилгандай бўлади.

Аэропортга этиб келганимда роса ярим соат ортиқа вақтим бўлади. Мен ярим соат ичидаги манзилга бориши ва кайтиш учун этии минг лир тўлаб, ҳаётимни юз миллион лирга страховавания қўйдирман. Қвитанцияни почта орқали зудлик билан конвертга солиб ўйга жўнатаман. Нихоят самолётга ўтириб, ёк ердан узилиб, осмонга кўтарилинда бирдан миярга «бордию ҳақиқатан ҳам қўллади тушса-чи?» деган фикр яшиндан урилади. Аллақандай этии мини қаердою юз миллион лир қаерда. Менинг ҳаётимдаги энг улкан шартнома! Бу хуллас, моддий масалалар мухомасини шу зайди якунлаб, маънавий, яни ном таратиш билан боғлиқ муаммони ўйлай кетаман. Агар мен ерда қазо қислас дэврли эътибор килишимайди, авиаҳалокатда эса исимим ўз-узидан овози бўлиб кетади.

— 75 ЙУЛОВЧИ БИЛАН САМОЛЁТ ҲАЛОКАТГА УЧРАДИ. ҲАЛОК БЎЛГАНЛАР ОРАСИДА АНТОНИО АМУРРИ ҲАМ-БОР.

Хўш, караб курайлики, самолётда тагин кимлар бор экан... Мен йуловчилар юзига зеҳн солиб қарайман. Адабиёт, санъат олимидаги ҳеч ким йўқ хисоби. Балки, бахтияр, бирор-бир йирик мухандис Шимолдан узининг корхонасиага кайтиб келадигандир? Ҳуп, у холда шундай деймиз.

— 75 ЙУЛОВЧИ БИЛАН САМОЛЁТ ҲАЛОКАТГА УЧРАДИ. ҲАЛОК БЎЛГАНЛАР ОРАСИДА «ПУЛАТ ВА МЕТАЛЛ» БИРЛАШМАСИДАН МУХ, АНАКЛЕТО ДЕ БЕРНАРДОНА ВА АНТОНИО АМУРРИ БОР.

Бироқ бу сарлавҳада нимадир кам. Балки улар шундай деб қушиб қуишишар:

...ВА АНТОНИО АМУРРИ (РАДИО-ТЕЛЕВИДЕНИЕДАН) БОР.

Йўк, бундай ваъздалар учун ҳалокатни бўйинга олиш ярамайди. Менинг гам-тусса боса бошлайди. Бироқ шу дамда, бахтияр, стюардесса кўриниб қолди ва менинни аянлий ўй-хўллардан ҳалос қилиади. Бир стакан апелсин шарбати ичиб, бутерброр еб, мен Туринга келиб тушаман.

Мехмонхонадан дарҳол ўйга телефон килимади.

— Мен эшитайпман, дада, — дейди Валентина. Йиглаб ҳайрлашганимизни бутунлай унугтган кўйи. — Қаердан қунгирок килилайди.

— Ҳарқалай, нариги дунёданмас, қизгинам! Туриндан. Самолёт ҳалокатга учрамади, оингига айтиб кўй, тинчлантири.

— Ойим ўйда йўқлар. Биче ва Паоло билан ресторонга кетиши. Кечкурун ҳам келмасалар керак, чунки улар Жанин ва Алба билан келишишиш...

Мана, менинг гаммини ейдиган, менга қайтрагандиган хотин! Мен каравотга оғир чукаман ва ёғимнинг тагидаги пати кетиб қолган поёндозга термуламан.

Кейин чўзилиб, назаримни шиндаги Брика қадайман.

Ичимдаги «мен», гўё шивирлаб, менинг шундаги эшитишни кетганини билдиришадиган.

Кунгил сезади, чамамда, мен велосипед гидридаги тагидаги қолмай ҳалок бўлсам керак.

А. ОТАБОЙ таржимаси

Сўнгни устун

ҚУРБАҚА ЁҚҚАН КЕЧА

Ҳар ийли қуонлар түфайли ер юзининг тури турачклиради ҳар хил табиӣ оғфатлар бўлиб туради. Қуон соатига 60-70 километр тезлиги билан ҳаракатланади ва таъсир доираси 10 метрдан 800 метргача етади. Баъзида қуон мўъжизалар ҳам курсатиб туради. Масалан, 1977 йилнинг августидаги Франция ва Испания чегараси яхшига тунда осмондан курбака ёқкан.

...ҚОЛИШМАЙДИ КУЗНИНГ ЗИЙНАТИ

Мана юртимизда қишинг охирги ойи феврал ҳам бошланди. Лекин Жанубий ярим шарда жойлашган мамлакатларда энди куз бошланяпти. Жумладан, Жанубий Америкада шу ойда үсимликлар, дов-дараҳатларнинг барғлари саргаяди, кузги изгиринлар бўлиб туради.

СУВДА ЯШАЙДИГАН СИГИРЛАРУ КИЙИКЛАР

Африкадаги Чад кўлида бошқа сув ҳавазаларида учрамайдиган турли туман ҳайвонлар бисёр. Масалан, кўлда фан тилида «ломантин» деб номаланувчи денгиз сигири яшайди. Бу йирик сут эмизуви ҳайвоннинг бўйи 4 метрга етади. Бу ерда яна бир ахойиб ҳайвон киталиги кўнгидек келадиган сув кийиги ҳам учрайди.

ШОКОЛАД ДАРАХТИ

Барчамиз какаоли шоколадларни мазза қилиб еймиз. Лекин кўччилик какаонинг асл ватани Жанубий Америка эканларини, лекин ҳозир уни Африка мамлакатлари энг кўп етиширишадиганни билмас керак. Какао даражати 4-5 йил дегандага ҳосилга киради ва 40 ёшгача мева беради. Узунлиги 20 сантиметр оғирлиги эса ярим килогача бўлган мевасининг ичада 50 дона атрофида ловисигасин ургу бўлади. Ана шу ургидан қандолатчиликда кенг фойдаланилади.

ФИЛ СИЧҚОНДАН ҚЎРҚАДИМИ?

Фил ҳайвонлар ичидаги баҳтабатлиги билан ахралиб турсада, асаби гоят нозик маҳлуқдир. Шунинг учун у қитирлаган товушча тоқат қилилайдиган. Сичқон ва қаламушларнинг нарсаларни қитирлатиб кемириши унинг асанбини эговлади, жазавасини кузитади. «Фил сичқондан қўрқади» деган ибора шундан келиб чиқкан.

БАСИРЛИК ПАНД БЕРМАДИ

Буюк Британиянинг Траубриж шахрилик Харалд Уиткомб ва Жералд Хардинг исми ошона хизматчилари 1973 йилнинг 23 апрел куни кур бўлсаларда айрим соглардан чақонроқ эканликларни исботладилар. Шу куни улар 7 соату 25 минут ичада 12600 дона тухумни арчиғандар.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Матбуотчилар кўчаси, 32-йи.

Телефон: 36-54-80
Бахридин АБДУ САИД
навбатчилик қилди
Обуна индекси - 64654
Руҳиатга олиш № 33
Буюртма Г-089 25684 нусхада чоп этилди. Офсет усулида босилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.

БОШ МУҲАРРИР: Абдукарим РАҲИМБЕРДИ

*Ғазетамиз бош ҳомийси:
Ўзбекистон «Матбуот тарфқатиш
учиши» ассоциацияси*

Муассисларимиз:
Ўзбекистон Республикаси болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси

